

FELVIDÉKI HIRADÓ

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

Lapunk számára hirdetések minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.

Nyitlitter sora 40 fillér

Saulok és Pálok.

Ismeretes az ujszövetségnek az a története, hogy a kereszténység tanai iránt engesztelhetetlen gyűlölettel el-telt Saul az isteni sugallatnak egy hirtelen támadt megnyilatkozása foly-tán a legbuzgóbb hittérítő Pállá vál-tozott.

Ilyen hirtelen támadt, meglepő fordulatot látunk jelenleg a mi tót nemzetiségi köreinkben is.

De hol is kezdjük?

Annyi ilyen jelenség halmozódott föl szemünk előtt a tegulobb lefolyt napok eseményei során, alig tudjuk csoportosítani azokat, úgy, hogy teljes egész képet nyujtsanak.

Tartsuk meg azonban a krono-logikus rendet.

Itt nem térünk vissza ismét azon vonatkozásaira, amelyekkel az ellen-tét kiéleltsük, csupán a Pál-fordulás tüneteiről emlékezünk meg.

Tehát: Mudroň Pál a tót nemze-tiségi párt vezére, aki a tót nyelvnek, hogy ne mondjuk uralmát, de olyan érvényesülését követelte egész poli-tikai pályafutásán át, amely azt a Felvidék összes közzintézményeiben első rangu tényezővé tette volna, most az Úrnak 1910. esztendőjében, a főispán installációja napján megfe-ledkezni látszott hagyományos állás-foglalásáról és kilépve a magyar nyel-vet el nem ismerő régi hitvallása ke-reteiből, a vármegyeház dísztermében, hivatalos aktus végzése közben, hívei fülehallatára *magyarul* beszélt.

A másik, még feltűnőbb jelenség, hogy mikor a Národný Dom vendégül látta az újonnan hivatalába iktatott főispánt, a Hymnus hangjaival tüntet-tek mellette.

Tették ezt ott, ahonnan ennek az imának a szövege, dallama eddig számúlzve volt, ahol ellenkezőleg eddig a merőben ellentétes, sőt ellenséges szellemű szövegek és dallamok voltak csak hallhatók és azok tették, akik nem régen első voltak azon tiltakozók között, akik a törvény ama rendel-kezésének, mellyel ez az ima az isko-lákba bevitetett, ellentállottak.

És tovább, ott láttuk a nemzetiségi vezérek egész légióját, ahonnan eddig szigorú következetességgel távol maradni igyekeztek: a mi társaságunk-ban, velünk egy helyiségben, egy földél alatt.

Ezek külsőségek lehetnek talán, de aki tudja, hogy a tót nemzetiségi párt eddig éppen ilyen külsőségekben kiélelített ellentüntetésekben kereste provokativ szereplését, az tudni fogja azt is, hogy ezek a külső jelen-ségek most mélyreható jelentőséggel bírnak.

Amikor Pálfordulásról beszéltünk, önként fölmerül a hasonlat belső vonatkozásának kérdése, vajjon itt a tót nemzetiségi párt hirtelen támadt új állásfoglalása erejében és meggyő-ződésében azonos-e avval, amit a ha-gyomány az ujszövetség Páljának tulajdonit?

Vajjon a tót nemzetiségi párt ezen Pálfordulásának megvannak-e azok a kellő okai, a mik a meggyónás fel-tétlen kellékei gyanánt szükségeltet-nek?

Feltehető-e tehát, hogy a tót nemzetiségi párt szakítva multjával, tradícióival, irodalmi termékeiben le-fektetett ideáljaival, politikusai által eddig hangoztatott céljaival, a mi magyar eszménk által hirtelen történt megihlettséggel következtében mátl-

holnapra *magyarrá* legyen? A nagyobb hihetőség kedvéért kikapcsoljuk itt a *magyar* fogalomnak azon vonatko-zását, amelyek csak a született faj-magyarban tételezhetők fel. Amit látni szeretnénk, mindössze annyi, hogy elvetve lássuk a régi tót nem-zetiségi párt nemzetbontó törekvéseit s azok helyébe azt az igaz, törhetet-len és belső hitet, amely őket a *magyar* haza igazi polgáraivá avatja.

Nem akarjuk most az ellenkezőt föltételezni.

A mult minden tanulsága erősen tiltakozik ugyan jóindulatu felfogá-sunk ellen, a lefolyt politikai kornak viharos jelenségei óva intenek ugyan bennünket a hiszékenységgel szem-ben, mi azonban mégis megmaradunk abban a hitben, hogy a tót nemze-tiségi megterése nem látszat, nem külsőség csupán, hanem valóság, tény, amely a jövőben is megfogja hozni eredményeit.

De amilyen jóhiszeműséggel, őszin-teséggel és bizalommal vagyunk el-telve ma az ő mai magatartásuk iránt, olyan jóhiszeműséget, őszinteséget és bizalmat követelünk mi is tőlük a jövőnek minden olyan kérdésében, amely azt a fogalmat érinteni fogja, hogy *magyar*.

És akkor remélnünk kell azt is, hogy Saulokból Pálokká alakult új segítő társaink nemcsak hogy működni együtt fognak velünk a magyar nem-zet, a haza felvirágzásán, hanem, hogy a nemzeti eszme egy esetleges ve-szélye esetén is, ama Pálhoz hason-lóan tanbizonyosságot tesznek majd annak igazságáról.

Turóczy Hitelbank R.-T. Turócszentmárton.
Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Alaptőke 400000 korona. Tartalékok 40000 korona.

Kirendeltsége: Szucsányban.

A Fonciere Pesti Biztosító Társaság főigynöksége
Árva és Turócz megye részére.

Üzletkőr: Takarékbetétek könyvecskére és folyószámlára, váltók leszámítolása, jelzálog-kölcsönök, ércpénzek, értékpapírok, külföldi váltók vétele és eladása, hitellevelek kiállítás a az összes bel- és külföldi piacra. Tőzsdei megbízások keresztülvitele.

Csaplovics Simon főispán beiktatása.

Csaplovics Simont, vármegyénk ideiglenes kormányzásával megbízott árvavérmegei főispánt a folyó hó 30-án délelőtt 11 órakor megtartott rendkívüli közgyűlésén iktatta be vármegyénk közönsége.

A közgyűlésen a megyebizottsági tagok majdnem teljes számban vettek részt. Ott láttuk Justh György és Justh Ferenc volt főispánunkat, a helybeli s vidéki magyar intelligencia oszlopos tagjait.

Számos érdeklődő rándult át az árvai vendégeken kívül Zólyom megyéből is, kik a turóciakkal ós idők óta testvéries érzést tartanak fenn.

A beiktatás ünnepeiről a következőkben számolunk be:

Fogadtatás a vasuti állomáson.

Az állomás és környéke szokatlanul ünnepléses képet nyújtott már a reggeli órákban. A tisztviselők és a közönség sűrű sorokban vonult föl, hogy részesei, vagy tanúi legyenek a főispán fogadtatásának. A széles és tágas perron ez egyszer szűknek bizonyult a közönség elhelyezésére, számosan voltak, akik még a várótermekből is az utcára szorultak.

A külön vonat 9 óra 30 perckor jelzett. Akkor már a tisztviselők kiváltak a tömegeből és dr. Beniczky Ákos vármegyei főjegyző körül csoportosultak, aki, mikor a főispán kiszállott, a következő beszéddel üdvözölte a vonatról leszálló főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Turócz vármegye tisztikarával és az állami tisztviselőkkel együtt van szerencsém Méltóságodat ezen vármegye területén szívélyesen üdvözölni.

Azon őszinte meleg érzelmmel, mely a magyar léleknek sajátja, fogadjuk Méltóságodat. Legyen meggyőződve, hogy közöttünk hasonló érzelmekért mindig nyílt és igaz szívekre talál.

Hisszük és tudjuk, hogy oly érdemes férfiú foglalja el a mai napon Turócz vármegye főispáni székét, akit erre nem az érdekel indított, hanem akit hazafiúi és polgárerényeiért helyezett ezen díszes méltóságba a kormány bizalma.

Ugyanezért biztosítjuk Méltóságodat, hogy a nemzeti eszmék diadalrajutását, valamint a haza és vármegyeink boldogulását célzó törekvéseiben nemcsak kötelességből, hanem a hagyományos ősi tradíciókhoz méltóan mindenkor lelkesedéssel fogunk közreműködni és igyekezetünk oda fog irányulni, hogy hivatalos kötelességeiből folyó terhein erők és legjobb tudásunk szerint vállalt munkássággal könnyítsünk.

Viszont pedig kérjük Méltóságodat, hogy minket tevékenységünkben jóakaró indulatában és

támogatásában részesíteni méltóztassék.

Ennek reményében és tudatában egy lélekkel azt kiáltjuk most:

Isten hozta Méltóságodat!

Éljen a Főispán!

A főispán szíves szavakkal köszönte meg a fogadtatást.

— Bár mint idegen jöttem — ugymond — de reményem és megvagyok győződve, hogy a megye közönsége megértve intenciómat, kölcsönös egyetértéssel velem együtt fog működni a megye felvirágoztatásában.

A fogadó küldöttség után a község által felállított díszkapunál, a község előjárósága nevében Galanda János bíró üdvözölte a főispánt, kinek erre az üdvözlésre is volt néhány barátságos szava.

Innét azután a községi tiszletség sorfalai közt lassu menetben, egyenesen a vármegye-házára hajtatott, hol magyar dísz öltve várta a közgyűlés kezdetét.

Alighogy a főispán szobáiba vonult, egy kellemetlen incidens zavarta meg az utca rendjét. Az tresen ácsorgó fogatok közül egy pár ló megijedt s vadul vágatva rontott a kíváncsi közönség közé, mely megrettenve menekült a világ minden tája felé. Szerencsére a vágató lovak egy tres paraszt szerének mentek s abban a kocsni dudánál fogva fenakadtak. Hála isten nagyobb baj nem történt, a lovak alá került Zmieska József béres, ki könnyebb bõrhorzsolások árán megmenekült a halálos veszedelemből.

Közgyűlés.

Pontban 11 órakor lépett vármegyénk közgyűlési termébe Beniczky Kálmán alispán, ragyogó, meggyesztett magyar díszben. A közönség alighogy megpillantotta tipikus magyar alakját, lelkes hatalmas éljenzés és tapsviharban adózott közszeretben álló egyéniségének. A szinte viharzó tüntetés csak akkor tilt el, midőn megrázva a csepengetőt, a közgyűlést megnyitottan nyilvánította.

— Üdvözlöm a bizottság tagjait s régi szokásához híven indítványozom, hogy a beiktatandó főispánért küldöttséget küldjön a megye közönsége. E küldöttség vezetőjéül Bulyovszky Simon urat, tagjaiul pedig: Boldis Ignác, Zathureczky Imre, Roth Emil és Buocz Károly urakat ajánlom (Általános helyeslés.) Addig pedig, míg a főispán megérkezik, a közgyűlést felfüggesztem.

Rövid néhány perc múlva a kistermenet, megérkezett a főispán szürke selyem magyar díszben s a termet megtöltő közönség órációi közt megállt az alispán előtt, ki a zaj lecsillapulatával a következőképp üdvözölte:

— Hivatalos kötelességemből kifolyólag üdvözlöm Méltóságodat ősi tanácskozó termünkben s egyben felkérem, hogy az előírt esküt letenni méltóztassék.

A főispán leoldva kardját, érces hangon mondta el az eskümentát, melyet Beniczky Ákos dr. főjegyző olvasott elő.

Az esku letétele után ismét felhangzott éljenzés közt foglalta el a főispán az elnöki széket s rögtön székfoglaló beszédjébe fogott, melyet teljes szövegében itt adunk.

Tek. törvényhatósági bizottság! Engedjék meg, hogy turóci székfoglalóm alkalmából egy pár szót

intézek a törvényhatósági bizottság tisztelt tagjaihoz.

Bocsássák meg, ha netán szokatlanul rövid leszek. Nem tartom főispáni székfoglalóm alkalmából elsőrendű kötelességemnek, hogy politikai programot fejtsék ki. Egyrészt mert mint a jelenlegi kormány exponense csak olyan politikai program alapján vállalhattam főispáni megbízatást, amely közismert, másrészt, mert azon szerepben találok hivatásomat, melyet mint a közigazgatás ellenőre töltök be.

Mindazonáltal két körülményt kell figyelembe vennem. Az egyik: hogy Turócz vármegye közönségében, ép úgy mint tisztí karában, nyert impressióim szerint, a politikai érzék erősen ki van fejlődve és dominál. A másik: hogy észlel egyes jelenségekből következtetnem kell, miszerint vannak Turócz vármegyében hazánk egyes tisztelt méltó fiai, akik attól tartanak, hogy a magyar állameszmét idegen, esetleg ellenes befolyásokkal szemben nem fogom kellő eréllyel megvédelmezni.

E két körülmény indicalja, hogy — ha nem is szívesen, — de kitérjek a politika mezejére.

Mindenekelőtt megnyugtathatom az aggódó hazafiakat, hogy: ha aggályaiknak volna alapja, akkor nem volnék Turócz vármegye főispánja, nem ülnék itt s nem lett volna alkalmam az alispán urnak engem ma üdvözölhetni.

A legnagyobb magyar ember: Széchenyi István gróf azt mondta volt annak idején, hogy: „olyan kevesen vagyunk magyarok, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.” — Azóta többen lettünk ugyan, de nézetem szerint még mindég nem vagyunk elegenden. Ennek logikus következményeképpen akár milyen uton és módon, de oda kell hatnunk, hogy több magyart teremtsünk. Viszont ennek talán egyetlen bevezető útja, hogy minél több hivat szeresszünk a magyar állameszmének. — Barátainkat és azokat, akik barátaink lehetnek, ne kergessük indokolatlanul ellenségeink táborába, ellenségeinket pedig iparkodjunk megnyerni az ország határain belül ép úgy, mint azokon kívül.

Ne tartásák elbizakodásnak, ha merésznék látszó célok megvalósításáról beszélek, de amikor valaki bármily nehéz célokat tűz maga elé, akkor energián kívül az a meggyőződés is szükséges, hogy a cél elérhető és el is fog éretni.

En célul tűztem ki magamnak, hogy a magyar állameszmének hódítani fogok és meggyőződésem, hogy hatáskörömön belül sikert is fogok felmutatni — ha e törekvésben egyrészt a vármegye értelmisége bölcsességével, másrészt a

megyei tisztikar kötelességtudásával támoatni fog.

Főispáni minőségemben más helyen volt már alkalmam egy ízben kifejtteni, hogy a közigazgatásnak minden irányban kifogástalan funkcionálását tartom azon tényezők egyikének, amely politikai ellentéteket kiegyenliteni, nemzetiségi mozgalmakat mérsékelni, mindenemü elégedetlenséget megszüntetni s az egész vonalon békés hangulatot teremteni képes.

Legfőbb törekvésem lesz tehát oda hatni, hogy a tisztikar minden egyes tagja hivatását kellőképp betöltsé, kötelességeinek minden irányban pontosan megfeleljen. Hogy a közigazgatási tisztviselő hivatalos hatáskörén belül, ép úgy mint azon kívül ne csak rendelkező és büntető, hanem egytuttal atyailag gyámolító tanácsadója legyen azon közönségnek, melynek állását köszöni, s a melynek szolgálatában áll.

Ezt tartom én a magyar politika legegészségesebb megnyilatkozásának.

Meg vagyok arról győződve, hogy ez irányú törekvéseim annál kevésbé fognak nehézségekbe ütközni, mert udom, hogy Turóc vármegye hazafiasan és nemesen gondolkozó tisztikara minden irányban feladata magaslatán áll.

A beszéd nyomán fakadt tetszészaj elulte után *Dugovich* Titusz megyebizottsági tag emelkedett szólásra s az unjonnan beiktatott főispánt a megye közönsége nevében a következők beszéddel üdvözölte:

Méltóságos Főispán ur!

Tek. Törvényhatósági bizottság! Az imént elhangzott hivatalos eskü s a most elmondott székfoglaló beszéd után, nekem jutott feladat, hogy Méltóságodat immár forma szerint is beiktatott főispánunkat, e nagymultu vármegye közönségének nevében szerény szavakkal üdvözöljem.

Teszem ezt első sorban abból a hódoló tiszteletből kifolyólag, melylyel koronás királyunk legmagasabb elhatározásait fogadni kötelességünknek ismerjük, másodsorban pedig abból a kapcsolatból folyó illendőségből, mely Méltóságodat a mai naptól kezdve közönségünkkel összefűzi.

Méltóságos Főispán ur! A történelem tanításából leszűrt erős és megingathatatlan meggyőződésünk az, hogy a közjó, a népek igaz java érdekében csak akkor fejthető ki eredményes működés, ha mindama faktorok, mindama tényezők, kiket a társadalmi rend főlébenk helyezett, bizalomteljes egyöntetűséggel oldják meg azokat a feladatokat, melyeket a gondjaira bízott ezrek érkei parancsolólag megkövetelnek.

És ha igaz és helyes ez a tétis, minthogy igaz és helyes, ugy

e nemes vármegye közönségének minden időn át az volt legnagyobb erőssége, hogy azok, kiket a gondviselés vezetőkül felébe rendelt, megtudták érteni kölesönös egymásrautaltságuk fontosságát s az emberi szenvedelmek tömkelegében is megtalálták azt az utat, mely egymás bizalmához, így közvetve a közönség boldogulásához vezetett.

És mi most is e nagyfontosságú pillanatokban, azzal a szent hittel, azzal az íraz meggyőződéssel vagyunk eltsive, hogy Méltóságod, mint a kormány bizalmának letéteményese, szeretetteljes gondoskodással, bölcs előrelátással szintén meg fogja találni az utat e nemes és nagymultu vármegye vezérérflainak s így közvetve a közönség szívéhez is s imigyen kölesönös megértéssel, egyesült erővel munkálkodhatunk továbbra azokért a nagy és magasztos eszmékért, melyeknek ápolását és fejlesztését a gondviselés hivatásszerű kötelességeinken felül vállainkra róttá.

Ragaszkodásért ragaszkodással, bizalomért bizalommal adózunk egész odaadással s biztosítjuk Méltóságodat, hogy az így kieserélt érzelmekért köztünk feltalálja azt a szeretetet, mely a közpályán működők érdemeinek legszebb és legfenségebb jutalma: a polgárság igaz és meleg szeretetét.

Kiváló elődeihez való ragaszkodásunknak, odaadó hűségünknek is ez a szeretet vala rugója s ebből a szeretetből kifolyólag követők és vittük diadalra azt az irányt, melyet e vármegye és a magyarság boldogulása érdekében előttünk kijelöltek és megsabtak.

És mi volt ez az irány? A közönség érdekében lévő kötelességek odaadó teljesítése mellett hűségese ápolása annak a szellemnek, melyek dicső atyáink hagytak ránk örökl: a magyar nemzeti érdekeknek bátor és lankadatlan védelme.

Ebben a rövid mondatban körvonalaztuk mind azt, mit történelmi hivatásunk a jövőnkben is elénkbe szab, de ebből a kevésből nem engedhetünk egy szemernyt sem anélkül, hogy e vármegyében a magyarság nagy fáradsággal és nagy áldozatokkal kivivott vezetó szerepét meg ne kockáztatnók.

És lehet-e magasztosabb, fenségebb hivatás, mint dolgozni, fáradozni s ha kell áldozni, tűrni és szenvedni azért a reményteljes szebb jövőért, melynek elkövetkezését, a nemzet flainak vállvetett munkája mellett, ihletett próféta lelkek előre megjósolták volt.

Ehhez a nagy feladathoz, ehhez a fenséges politikai irányzathoz kérjük mi most Méltóságod nagybeestü közreműködését s viszonzásul fel-

ajánljuk mélyen érző szíveink forró háláját és szeretetét.

Uralkodjék lelkeinken az áldást-hozó béke, a munkára serkentő bizalom, az egyetértést megszentelő szeretet s így meg vagyunk győződve, hogy a vármegyére egy oly újabb dicsőségteljes korszak virrad, melynek fénye Méltóságod nevét is be fogja ragyogni.

Isten hozta Méltóságodat!

Dugovich beszédét kísérő köztetszés lecsilapultával *Mudrony* Pál a nemzetiségi párt vezére emelkedett szólásra s miután *magyar nyelvű* beszédében a kormány iránt s egyben a főispán iránt is bizalmát fejezte volna ki, oly kiszólásokra ragadtatta magát, melyeknek az ünneplés aktusánál helye egyáltalán nem volt. Nevezetesen a tisztikar működését kezdte bírálni s nagy általánosságban oly vadakkal hozakodott elő, melynek nyomán lázas indulat fogta el a lelkeket s a közönség ingerült kiabálása megzavarta azt a példás csendet, mely eddig az ünneplés külső formáit jellemezte. *Bulyovszky* Simon utasította vissza *Mudrony* Pál rágalma. Miután pedig ez újból felállva, szólni kezdett, hangja a közönség zúgó és harsogó „eláll” kiabálása közt teljesen elveszett.

A zajlecsilapultával a főispán visszautasítva *Mudrony* Pál atyai és baráti kioktatásait, a közgyűlést a jelenlevő közönség éljenzése közt bezárta.

Tiszteletések.

A beiktató közgyűlésen megjelent közönség eloslása után az egyes küldöttségek sorakoztak a vármegyeháza nagytermében s a következők sorrendben tisztelegtek a főispánnál:

A vármegyei tisztikart *Beniczky* Kálmán alispán vezette a főispán elé s beszédében arra kérte a főispánt, hogy a vármegye tisztikarát hazafias működésében támogassa. Válaszában a főispán biztosította az előtte megjelenteket, hogy minden törekvésével azon lesz, hogy teljes egyetértésben működjenek továbbra is azokért a célokért, melyet a háza érdeke megkiván.

A megyei tisztikar után *Szófia* Károly főesperes vezetése mellett a katolikus klérus, utának pedig az evang. egyházak küldöttsége tisztelegtt.

Az evangélikus papok után a zsidó h_2 községek küldöttségei, majd pedig az állami tisztviselők küldöttségei járultak a főispán elé.

Ezek után az orvosi szövetség, a jegyzők egyesülete, végül pedig Turócszentmárton nagyközség előjárósága zárta be a tisztelegő küldöttségek sorozatát.

Már félkettőre járt az idő, mikor a főispán ismét átültözött s átment az állami iskolák épületébe, hol a tiszteletére rendezett közöbédét készítették elő.

A közöbéd.

Az iskolák tornacsarnokában négyes sorban kihuzott asztalok mellett helyezkedett el a főispán tiszteletére összegyűlt közönség.

Mikor a terembe lépett, hangos éljenzéssel fogadta őt a közönség. Vármegyénk alispánját, ki rövid néhány perc múlva utána érkezett meg, percekig ünneplte a publikum.

A főispán mellett jobbról alispánunk, balról pedig *Árva* vármegye alispánja foglalt

helyet. A nemzetiségek egy teljesen elkülönített asztal mellett telepedtek le.

A harmadik fogás után felállt *Cseplovics* Simon főispán a pohárral kezében, magas röptül felköszöntőben ünnepelte a legelső magyart, a koronás király Ő Felségét. A községség a felköszöntőt álva hallgatta végig.

A főispán után *Csepesányi* Sándor hr. főjegyző emelkedett szólásra s egy hosszabb beszédben a főispánt ünnepelte. Utána *Gáffor* Dezső szolgabíró Árva vármegye tisztikarára mondott igen sikerült s pompás hangsúlyozással előadott felköszöntőt s arra a közös és nagy feladatra tritette poharát, melyért dolgozni Árva és Turóc vármegye hazafias tisztikarának és magyarságának elengedhetetlen kötelessége, t. i. a hazafias irány lelkes védelme. A felköszöntőt lelkes éljenzés követte. Utána *Zmeskél* György Árva vármegye alispánja vármegyénk alispánjára mondott gyönyörű felköszöntőt, melynek hatása alatt percekig éljenzték és tapsolták azt a kiváló lelki egyént, kinek nagy és intakt egyénisége előtt még legáldább ellensége is kénytelen kalapot emelni.

A társasébd 5 órákor lelkes hangulatban ért véget s a távozó főispánt ismét meleg óvációkkal ünnevelték.

Este hat órákor ktlön vonattal távoztak a mi szeretői vendégeink s a perrronon mondott egymásnak búcsut a most már szorosabb kapcsolással egybefűzött vármegyei tisztikar.

A főispán is búcsút vett igen szívélyes vármegyénk alispánjától. Miközben a vonat a pályaudvarról kifutott, a pályaudvar szabad helyén elhelyezkedett közönség ismét lelkes éljenzéssel köszöntötte a távozókat.

A körjegyzők egyesületének közgyűlése.

A vármegyei körjegyzők egyesülete *Jelinek* Bertalan elnöklése mellett, a folyó hó 29-én délelőtt 12 órákor tartotta évi rendes közgyűlését Felsőstubbyán, *Bán* Adolf vendégszerető házában.

A közgyűlésen két-három körjegyző kivételével, akik legnagyobb mértékben akadályozva voltak a megjelenésben, majdnem valamennyi körjegyző megjelent.

Az elnök fél 12 órákor megnyitván a gyűlést legelsősorban is a mult év tevékenységéről emlékezett meg. Évi jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az 1909. évben, *Pribóczon* megtartott közgyűlésen történt megbízatáshoz hiven azt a beadványt, melyet a főispán ur ömoltóságához, a jegyzői kar sérelmeinek orvoslása végett nyújtottak be, visszavonták.

Ugyancsak a nyert megbízatáshoz hiven, a házadó kataszter készítés és a földadó munkálatok megkezdésénél jelentkező túlnagy munkahalmaz elintézésére szükséges munkakerő felfogadhatása végett állami támogatást kérték a pénztárgyminisztertől, de kérelmük eredménytelenül érkezett vissza.

Az egylet képviseltette magát a Budapest 1909. évi szeptember hó 29-én megtartott rendes és f. évi május hó 5-én tartott rendkívüli közgyűlésen az egyleti elnök és főjegyző által s a községi közigazgatás rendezése tárgyában a magas kormányhoz benyújtott határozati javaslatához a kiktildőttek lelkesedéssel hozzájárultak. Jólés örömlük-

nek adnak kifejezést, hogy a közgyűlésen magasabb közigazgatási tisztviselők ajkairól elhangzott beszédekben elismerték már azt a nagy hivatást, melyet a jegyzői kar az ország közigazgatásában betölt.

A közgyűlésen szó esett a jegyzők szabadságidejének rendezéséről is. A helygyűlésminiszter e tárgyban kiadott a törvényhatóságoknak egy szabályrendelet mintatervezetet, mely szerint a körjegyző és jegyzőnek évenként 4 heti, a segédjegyzőnek évenként 3 heti szabadságot engedélyezne, — felhíván a törvényhatóságokat ilyen szabályrendeletek alkotására. Vármegyénkre vár tehát azon feladat, hogy e reánk oly üdvös és sok megyében már megalkott és érvényben levő szabályrendelet itt is megalkottassék.

Bejelenti, hogy *Csepesányi* Béla tagtársuk az egylet kötelekéből kilépett, — viszont a jegyzői karok szaporítása folytán az egylet tagjainak száma növekedett, — egyuttal felkéri a tagtársakat, hogy tagdíjhátralékaikat rendszeren egyenlítsék ki, nehogy a központi gyűlésre kiktildőttek kénytelenek legyenek költségeiket sajátjukból előlegezni.

Jelenti továbbá, hogy az egylet képviseltette magát *Chikán* Miklós adótárnok temetésén is, hol egyesültünk nevében az egyleti főjegyző koszorút helyezett a ravatalra.

Az elnöki jelentés tudomásul vétele után letárgyalták az 1909. évi zárószámadást s elfogadták az 1910. évi költségvetést.

Ezután a jegyzői nyugdíj járulékokat alapították meg, a jóváhagyott új jegyzői nyugdíj szabályrendelet értelmében.

Végül megajították a tisztujtást. Elnöklül: *Jelinek* Bertalan, főjegyzőül: *Koviczky* Kálmán, pénztárolul: *Toperczer* Vilmost, jegyzőül *Velis* Kálmánt választották meg.

Elhatározták továbbá, hogy a jövő évi közgyűlést Turánban tartják meg.

A közgyűlést társasébd követte, melyen számos felköszöntő hangzott el.

HIREK.

Réval László báró ünneplése. A közkedvelt fiatal főurat kellemes meglepetésben részesítette a mult hó 28-án, nevenapja alkalmával a lévai kerület egyesült függetlenségi pártja. A függetlenségi eszme terjesztése körül szerzett érdemeiért remek ezüst serleget nyújtottak át a tisztelgők az ünnepeltnek. Réval László báró meghatóttan köszönte meg a nem várt kiltintést s beszédét a következő szavakkal fejezte be: Fák dőlnek ki, helyettük mások nőnek, ma szülőföldemen Turócban egy halott van kiterítve: *Záthureczky* Tamás; testét az a zászló fedi, melyet ő mentett meg a 48-as szabadságharcnak leveretésekor. Ravatalát körülveszik Turócmegei negyvennyolcas társai, lelkiileg ott vagyok közöttük én is és e halottnak a haza megmontése körül szerzett érdemei által megszentelt porhüvelyére teszem azon szent fogadalmat, hogy a függetlenségi zászlót leszent elveit nem hagyom el soha. Ha kezdődő politikai pályámon kétségek közé jönnék, amit kizárnak tartok, elég lesz egy tekintet ezen kehelyre és meglátom a helyes utat. Végeztül a tisztelgőket szívélyesen megvendégelte az ünnepelt házigazda.

Választmányi flés. A Magyar Társaskör választmánya a folyó hó 24-én délután 5 órákor választmányi ülést tartott, melyen a kaszinót érdeklő helyügyek intéztettek el.

Kirendelés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Schwarcz* Vilmos kir. főmérnököt szolgálatlétól vevett a troncenszi államépítészeti hivatalhoz rendelte ki. A kirendelt főmérnök a miniszteri rendelet értelmében a jövő héten fogja új állomáshelyét elfoglalni.

Uj ügyvéd. *Zányi* J. Kálmán dr. a f. hó 28-án tette le a marosvásárhelyi ügyvédi vizsgáló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát. Ez alkalomból az új ügyvédt számosan keresték fel szívélyes üdvözlőkkel.

Jótekönyelű táncmulatság. A rutkai Polgári Társaskör, mely már annyiszor adta életrevalóságának s társadalmi nagyrahivatottságának tanúságát, ma kibővített helyiségeinek berendezése javára a Kálmán-kerben jótekönyelű táncmulatságot rendez. Indulás reggel 9 órákor a kör helyiségeiből. A táncnál *Hagymási* Dezső zenekara játszik. Beléptíj uraknak 1 korona. A táncmulatság este a kör helyiségeiben folytatódik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július hó 10-én tartatik meg.

Tíz éves találkozó. A turóczi szentmártoni állami felső kereskedelmi iskola 1900-ban érettségizett növendékei e hó 10-én tartják 10 éves találkozójukat.

Uj testeződy egyesület. Mult heti számunkban hirt adunk arról, hogy agilis fiataliságunk egy sportegylet alakításán fáradozik. Ezuttal örömmel regisztráljuk, hogy ezen egyesület a „Turóczi szentmártoni Sport Egylet“ név alatt megalakult és a tisztikar már megválasztott. Az egylet élén egy minden tekintetben agilis személyiség, *Petrás* Mihály járásbíró mint elnök áll. Igazgató lett: dr. *Boldis* Dezső. Titkár: *Jakubovics* Leó. Háznagy: ifj. *Józsa* Mihály. Pénztáros: *Kossatzky* Rezső. Ügyész: dr. *Lax* Tivadar. Orvos: dr. *Lax* Ernő. Választmányi tagok: ifj. *Buocz* Károly, *Beniczky* Gyula, dr. *Bartha* Ferenc, *Wünschbach* Bódog, *Kornhauser* Győző, *Zsabka* Emil, *Gyelán* Gyula, dr. *Raisz* Béla, ifj. *Rázga* Ede. A választmány tegnap tartotta első ülését, hol az egyes torna és játékcsoportokra vonatkozó részleges terveket és költségvetéseket tárgyalták. Működését az egyesület megkezdte már, amennyiben a labdarugócsapat összeállt és az elmúlt hét folyamán rendszeresen is trainozott.

Halálkozás. — Alsó- és felsőzathuresai *Zathureczky* Zoltán nyugalmazott járásbírósi tisztviselő, hosszas szenvedés után, életének 41. évében elhunyt a mult hó 30-án. A megboldogultnak földi maradványait tegnap délután 4 órákor tették örök nyugalomra a helybeli sírkertbe, ismerőseinek és tisztelőinek nagyszámú részvétele mellett.

Tolvaj barát. *Safarik* András turáni lakos barátságos lábon állt *Adamecz* Annával. Hosszu barátokozásunknak azután az lett a vége, hogy az elhunyt héten a jóbarát ellopta *Adamecz* Anna megtakarított készpénzét s faképnél hagyta. Az asszony feljelentette a tolvajt a bíróságnál.

A Mal-féle tudományos villanyzsinibáz ma vasárnap tartja utolsó előadásait városunkban. A nagy közkedveltségnek örvendő „mozi“ méltán megérdemli azt a szíves támogatást, melyben városunk közönsége itt léte alatt részesítette, a nap-nap után telt ház előtt lejárt-

KÖZGAZDASÁG.

A baltacim természetése.

Ott, ahol a lucerna nem diszlik kellően, a baltacim mint kevésbé igényes növény még mindig elég jó terméshozamokat ad. Mégis a baltacim termelése nem tüzetik elég kiterjedten, holott különösen a homoktalajoknak elsőrangú takarmánynövénye. Én pl. kifejezett homoktalajokon a baltacim termelésével úgy egy magában, mint fűvekkel keverten vetve igen jó eredményeket értem el.

A baltacim kellő diszlésére nem annyira a felső talaj mint az altalaj minősége mértékadó. Ha természettől fogva mélyen a talajba nővő gyökerei könnyen tudnak a földbe hatolni, erőteljes fejlődése biztosíva van. Ezen feltételt a homoktalajon megtalálja, ahol ennél fogva a talaj műszertartalma is kisebb jelentőséggel bír, mint a kötött talajokon. Homokon egy fél % mész tartalom teljesen kielégítő, amely mennyiség hazai homoktalajainkban legtöbbszörre fel is található. A talajelemzés tehát felesleges, s legfeljebb erős ecettel öntjük le a talajt s ha az gyenge pezsgést mutat, teljesen kielégítő mész-tartalomra vall.

A felső talajrétegek sorányabb volta csak annyiban érdemel figyelmet, hogy a baltacim első időszaki fejlődését — míg ugyanis gyökerei a mélyebb talajrétegekbe hatolhatnak — biztosítsa. Ezt elősegíthetjük műtrágyák alkalmazásával is, ha a vetéskor előtt 200 kg. szuperfoszfátot és 50 kg. 40%-os káli-trágyát szórunk ki.

Vetésre hámozott vagy hámozatlan magot használhatunk. A hámozatlanból 80—100 kg.-ot kell kat. holdanként elvetnünk, de homoktalajon, sem 3 centiméternyi mélyebben. Hámozott magból az előbbi mennyiségnek fele kell, de ára is kétszeresre nagyobb. Én a hámozott és hámozatlan mag kelésében és fejlődésében semmiféle különbséget nem találtam.

Természetes, hogy a baltacim mint mélyen gyökerező pillangós növény, nitrogéngyűjtő s így a talajt javítja, tehát a buzának is jó előveteménye, különösen ha a fentebb jelzett mennyiségű műtrágyával látjuk el.

Ha azonban bizonyos mértékben zöldtrágyázás képezi célunkat, akkor helyénvalóbb lesz a nyulzapukának a természetése, sőt ha a természetes direkt zöldtrágyázási célból történik, még jobb szövetségtűknő, csillagfűrtű vagy homoki borsót termeszteni. A baltacim inkább csak takarmánynak való növény s csakis ott természetendő, ahol a lucerna nem diszlik kellőleg.

— **Az állatok koráról.** Érdekes adatokat közöl Lemox William lord egy munkájában egyes állatok koráról. A ló 62 évig is élhet; elég gyakoriak a 20—25 éves lovak. A tehén 15 éves korig; a juh 10 éves korig; a kutya

innen összeveredett cigánybanna veres verekedése. Mint rendszeren történni szokott, jól bepálinkáztak s az utcán lármázva, veszekedve vonultak ki a falu végére. Mielőtt azonban kiértek volna a községből, *Facuna* Gábor kisselmezi cigány követ ragadott s ugylátszik féltékenységből, úgy fejbe verte *Gregor* Róza cigányt, hogy a vér teljesen elborította az arcát s csak nagynehézzen tudták újból eszméltre hozni. A verekedő cigányt a csendőrség letartóztatta.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a lapunkban közölt Steiner-féle hirdetésre.

Nincs többé holtidény. Soha több igazsággal nem lehetett azt mondani, mint az idén, mikor nálunk az új parlamenttel új politikai harcok veszik kezdetüket épen júliusban. Nincs tehát intelligens ember, aki az újságolvasást most mellőzhetné. Épen azért hívjuk fel t. olvasóközönségünk figyelmét a legelterjedtebb magyar napilapra, a Pesti Hírlapra, melynek fő-erőssége, hogy pártokon kívül és felül állván, szigorú ellenőrzést és igazságos kritikát gyakorolhat mindennel és

Ha szüksége van sarkőre, azt olcsón és kiválóan kizárólagosan Steiner Lajos s üzletében vásárolja meg. Jó munka csak várható; ha más ajánl, az rossz, tessék vitasítani, bizonyítja a naponta beérkező sz. közönség, melyek bárki által megtekinthető.

Steiner Lajos sarkőüzlete

Turócszentmártonban, főtca.

Óriási választék a legfinomabb márvány, granit, sienit sarkővekben. Már 40—3000 koronáig terjedő árakban kaphatók! — Az összes kőfaragómunkák és javítások elvállaltatnak. Szolid kiszolgálás!

SARKŐVEK

Nagy választékban!
Kitűnő minőségben!
Jutányos árakban!

SVEHLA JÁNOS

BUTORARUHÁZA, TEMETKEZÉSI.
VALLALATA ÉS SARKŐRAKTARA

TURÓCZSZENTMÁRTON

Szolid és figyelmes kiszolgálás!

Válodli mahagoni és pallisander háló- és ebédülőszobabutorok. A legkifűnőbb minőségű cseresznye-, tölgy- és cserfa stb. matt és polituroszobabutorok. Saját készítésű masszív szoba- és konyhabutorok. Szőnyegek, függönyök, szobadiszkek stb. tulhalmozott raktár miatt beszerzési áron

és farkas 20 éven felüli kort érhet el. A macska 14—16 éves korig; a medve 20 éven felüli korig; az oroszlán 70 éves korig élhet. Fenti író az elefánt korának illusztrálására érdekes adatot közöl az ókor történetéből: Nagy Sándor Porus indus fejedelem leverésekor annak Ajax nevű elefántját, mely őt hősiésen védelmezte, elfogta. Ezen elefánt nyakára egy táblát erősítettek, melyen következő felirat volt: „Nagy Sándor Jupiter fia Ajaxot a „Nap“ istenének áldozza“; ezzel az elefántot szabadon eresztette. Ezen elefántot 354 év múlva elfogták és a tábla még fenti felirattal rajta volt. A teve 100 éves korig; a cethal 1000 éves korig; a sas 104 éves korig (ez utóbbi Bécsben); a holló 100 éves korig; a hattyu 300 éves korig s végül a teknősbéka 100 éven felüli korig élhet. Genosse francia birtokos hiteles adatokkal kimutatta, az általa észlelt esetekben a következőket: A sertés 25-éves korig, az őz 28 éves korig, az őszvér 40 éves korig, a lud 36 éves korig, a gyöngytyuk 12 éves korig s végül a veréb 31 éves korig élt.

A Dr. Richter-féle Liniment Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jönak bizonyult. Ezen kitűnő háziszser jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: à 80 fillér, 1 kor. 50 fillér és 2 korona, a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával tessék háttározottan Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Felelős szerkesztő: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

Figyelmeztetés!

A Schicht
szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ véd-
jegyvel!

Fényképészeti gépek
és az összes kellékek

kitűnő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferencné

könyv- és papirkereskedésében
Turócszentmártonban kaphatók.

Fényképnyagításokat
régi, szinehagyott fénykép után is,
valamint email-fényképeket legol-
csóbban készít **HEGEDŰS I.**
fényképész, Turócszentmártonban.

Oszi trágyázás!

Valódi

védjegyű

Thomassalack

a legjobb és legolcsóbb
foszforsavas műtrágya!

Csak
valódi
zsákban
eredeti
van

akkor
ha ilyen
van és
ólomzár
rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van
ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól.

KALMAR VILMOS

a Thomasphosphatfabriken, Berlin
vezérképviselője

Bndapest, VI. Andrassy-ut 49.

Képviselőség és raktár: **Freiberger Sándor, Zsolna.**

A hölgyek tudják legjobban
mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARCZ

mily hatalom és kínos az. mily
előnyökben részesül egy szép nő

Szépnek lenni azonban nagy feladat,
nem elegendő, hogy valaki csinos, fess
és kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gon-
dot fordítanak az arcbőr ápolására, a
szépség fenntartására és emelésére

A FÖLDES-féle

Margit-Crème

az egyedüli szer mely 5—6-szori hasz-
nát után eltávolít kiütéseket, pattaná-
sokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot
fehéríti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit Crème teljesen
ártalmatlan. Páratlan és csodás **arc-
széplítő** és a szépséget megőrző hatá-
sát pedig fényesen bizonyítja, hogy a
Wienben rendezett „Ausstellung für
Moderne Gesundheits u. Schönheits-
pflege“ nagy aranyérmét és díszokle-
velet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES RELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható: Turócszentmártonban *Topo-
czer Sándor*. Körmöcsbányán *Gazdik
János* gyógyszerárakban.

November hó elsejére egy

három szobás lakás kiadó

Schwarcz Ferencnél

Turócszentmártonban.

Miért jobb és miért legolcsóbb a Sztraka-
féle Menthol fogszippan? Legjobb azért,
mert kellemes ízű fogszippan a fogkőlerakodást eltávolítja, a száj
savanyu és rossz ízét felfrissíti,
felüdíti, végül átható desinfectáló
erejével a fogszippanodást meg-
akadályozza. Legolcsóbb azért,
mert mindennapi használat mellett
is eltart s eredeti hatásából állás
közben semmit sem veszít. Kapha-
tó gyógyárakban, drogériák-
ban 1 koronáért. 3 darabot 3 koronáért bér-
mentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol.
Kapható: **Toperczer Sándor** gyógyszerár-
raban Turócszentmárton.

Suttkán az állami elemi
iskolával szemben levő
REISZKUP-féle házban

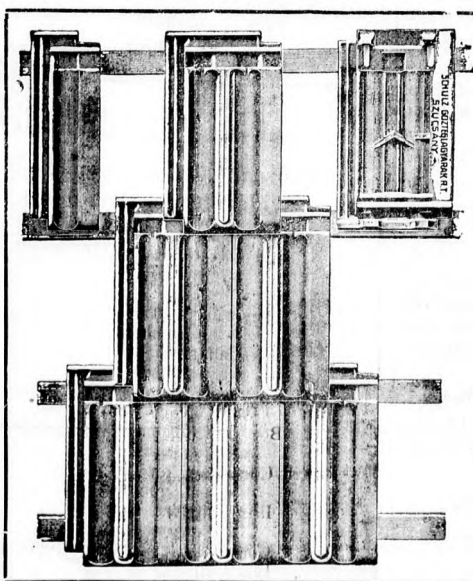
egy üzlethelyiség

azonnal kiadó.

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

Akar nősülni? Hölgyektől (ezek között
törvénytelen gyerme-
kekkel, testi hibával stb.) 5—500,000 kor.
vagyonnal fel vagyunk hatalmazva meg-
felelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyon-
nélküliek is), akiknek komoly szándékuk van
és gyors házassághoz akadály nincsen,
írjanak a következő címre: **L. Schlesinger,**
Berlin 18. (Deutschland).

Schulz Gőztéglagyarak

Részvénytársasága

Szucsány (Ks.-Od. vasút)
és **Turócszentmárton**
gőztéglagyárai

szállítanak:

Francia kettőshornyoit-, horn-
nyolt- és hódfarku fedélserepet,
alagosöveket, nyersfalazati és
idomtéglákat vízhatlan, fagyel-
lenálló, egyenletes minőségben.
Minden ipárgagnak megfelelő cha-
motte és tűzálló téglákat.

Építési vállalata

szerkeszt és épít: minden alakú
gyári kéményeket, kazánbe-
falazásokat és tüzelési beren-
dezéseket jótállás mellett.

Központi iroda: **Szucsány.**
Elárusítóhely **Turócszent-
mártonban SCHULZ
LIPÓT** cégnél.